

УВОД

Назив студијског програма	Мастер академске студије - Архитектура
Високошколска установа у којој се изводи студијски програм	Универзитет у Београду - Архитектонски факултет
Образовно-научно/образовно-уметничко поље	Поље техничко-технолошких наука
Научна, стручна или уметничка област	Архитектура
Врста студија	Мастер академске студије
Обим студија изражен ЕСПБ бодовима	120 ЕСПБ
Назив дипломе	Мастер инжењер архитектуре, Маст.инж.арх.
Дужина студија	2 године
Година у којој је започела реализација студијског програма	2006.
Година када ће започети реализација студијског програма (ако је програм нов)	
Број студената који студира по овом студијском програму	319
Планирани број студената који ће се уписати на овај студијски програм	укупан број студената 352 на прву годину студија 176
Датум када је програм прихваћен од стране одговарајућег тела (навести ког)	Одлука Наставно и научно-уметничког већа Факултета бр. 01-415/2-2.2 од 18.03.2020. Одлука Сената Универзитет у Београду о доношењу студијског програма Мастер академских студија – Архитектура – бр. 61201-1306/3-20 од 08.04.2020.
Језик на коме се изводи студијски програм	Српски језик и Енглески језик
Година када је програм акредитован	2021.
Web адреса на којој се налазе подаци о студијском програму	www.arh.bg.ac.rs

Стандард 1. Структура студијског програма

Студијски програм садржи елементе утврђене законом.

Студијски програм Мастер академских студија - Архитектура обухвата наставу **из поља техничко-технолошких наука, друштвено-хуманистичких наука и поља уметности**. Студије су академског карактера, и структуриране су као усмерене од првог семестра. Линије усмерења – модули су А (архитектура), У (урбанизам – одрживи град), АТ (архитектонске технологије) и АК (архитектонско конструктерство). Усмерења - модули су повезани заједничким предметима (обавезним и изборним) у прва 3 семестра. По завршетку наставе студент стиче диплому **Мастер инжењер архитектуре**, специфичности посебних исхода везане за усмерења наводе се у тачки б. додатка дипломе.

Услов за упис на Мастер академских студија - Архитектура су завршене Основне академске студије архитектуре или сродне области и остварено најмање 180 ЕСПБ бодова.

Укупно трајање студија је две године - 120 ЕСПБ. Настава у оквиру студијског програма организована је **семестрално**, у 4 семестра. Сваки семестар носи 30 ЕСПБ и одвија се у **15 радних недеља активне наставе**.

Студије су засноване по методу „студио дривен“, који подразумева тежиште на настави која се одвија у оквиру студија - студенти кроз рад на конкретном пројекту стичу потребна знања, вештине и компетенције у области архитектуре, урбанизма, архитектонских технологија и архитектонског конструктерства. Настава у студију чине два дела: практични, који подразумева апликативни рад у оквиру задатог тематског оквира и теоријски, који чине семинари са специфичним теоријским садржајем у функцији израде пројекта. Јединство практичног и теоријског, огледа се и кроз структуру Мастер рада, који је састављен из истраживачко-теоријских делова – Тематског истраживања и Мастер теза, истраживачко-пројектантског дела - Мастер пројекта и финалног Мастер завршног рада.

Настава се спроводи различитим методама кроз предавања, кратке вежбе, истраживање и пројектовање у студију, семинаре, консултације, образовно-научни, односно образовно-уметнички рад, стручну праксу, студијски истраживачки рад, као и друге облике образовно-научно-уметничког рада. Провера знања врши се у току семестра и по завршетку активне наставе путем израде и одбране пројектних или елабората са вежби, тестова, колоквијума, семинарских радова и (писмених или усмених) испита.

Исход процеса учења одговарају другом степену академског образовања архитеката и у складу са тим стицање адекватних знања, вештина и компетенција, као и професионалну квалификацију која даје могућност за самостално и одговорно бављење стручним пословима у области архитектуре, према међународним стандардима за образовање архитеката, легислативом европске уније као и домаћом.

Завршетак мастер академских студија архитектуре у складу са легислативом европске уније и Србије квалификује завршеног студента за позив архитекте.

Стечена диплома Мастер академских студија - Архитектура омогућава завршеним студентима даље образовање на специјалистичким и докторским академским студијама из области архитектуре, урбанизма или других сродних научних и уметничких области, на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету, као и другим универзитетим и факултетима у земљи и иностранству.

Прилози за стандард 1:

Прилог 1.1. Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције).

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, доступну јавности.

Основна сврха студијског програма Мастер академских студија - Архитектура је оспособљавање студената за развој и примену научних, стручних и уметничких достигнућа у области архитектуре, урбанизма, архитектонских технологија и архитектонског конструктертва; стицање формалног образовања, улазног основа, у контексту професионалне квалификације, за стицање овлашћења

(лиценце) за самостално бављење професијом архитекта, за стручне послове у области архитектонског и урбанистичког пројектовања, урбанистичког планирања и реализације архитектонских објеката; као и стицање права на наставак образовања на докторским и специјалистичким академским студијама из области архитектуре, урбанизма или сродних научних и уметничких области.

Основни разлог овакве концепције студијског програма Мастер академских студија - Архитектура утемељен је, са једне стране у традицији и еволуцији система академског образовања архитеката која се више од 150 година развија на Универзитету у Београду, а са друге стране на прихватању савремених европских искустава у образовању архитеката који су орјентисани ка широкој палети могућности професионалног ангажовања. Све већа сложеност професије и велики број занимања које архитекте могу обављати захтевају вишегодишње образовање са усмерењима и специјалистичким образовањем у одређеним областима. Сврха стицања компетенција за разумевања ширине и сложености стручних области којима се архитекти баве је да се студенти припреме за професионални рад и даље усавршавање и да им се пружи подршка у идентификацији личних професионалних афинитета, односно у препознавању уже стручног и специјалистичког професионалног ангажовања.

У тренутним условима променљивог тржишта рада програм Мастер академских студија омогућава дипломираним студентима приступ широј палети и већи избор занимања после пет година студија и могућност да после професионалног ангажовања наставе своје даље академско образовање.

Прилози за стандард 2:

Прилог 1.1. Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције).

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве.

Концепција студијског програма Мастер академских студија - Архитектура заснована је на сету **општих циљева**:

- Образовање и професионално оспособљавање архитекте усмереног профила, који има способности интегралног проблемског приступа широком спектру послова актуелне архитектонске и урбанистичке праксе и посебно продубљеног деловања у појединим областима у складу са специфичностима усмерења.
- Стицање професионалних вештина које су примарни предуслов за самостално деловање архитекте одређеним областима, у складу са специфичностима усмерења: архитектонског пројектовања, урбанистичког пројектовања, урбанистичког планирања, просторног планирања, реализације архитектонских објеката и архитектонског конструктерства, као и у специфичним подобластима архитектонске праксе.
- Стицање квалификација за послове из подручја архитектуре, урбанизма и архитектонских технологија у делатностима, едукације, културе, свих нивоа управе, заштите човекове околине, научно-истраживачким и другим делатностима.

Посебни циљеви узети у обзир приликом структурирања студијског програма су:

- Програм мастер академских студија пружа образовање и квалификације за општи професионални профил са усмерењима ка архитектури, урбанизму, архитектонским технологијама и архитектонском конструктерству који обезбеђује стицање квалификација и за опште и за усмерене професионалне активности.
- Обезбеђење образовања архитеката у складу са принципима европског простора високог образовања уопште, а посебно европским принципима образовања за професију архитеката.
- Обезбеђивање међународне препознатљивости кроз развој специфичности студијског програма
- Структура студијског програма је таква да јасно одсликава суштину педагошког приступа и

омогућава препознатљивост ужих стручних и научних области које професија архитеката обухвата.

- Структура студијског програма прати и подстиче сталне промене дисциплинарног миљеа увођењем савремених културних, технолошких и професионалних концепата.
- Унапређење наставних области и облика наставе на факултету.
- Омогућавање развоја савремених нових и посебних области наставе.
- Омогућавање примене савремених концепата и метода едукације
- Оптимизација оптерећења студената и постојећег наставног кадра

Оперативни циљеви мастер академских студија архитектуре су:

- Оспособљавање студената за разумевање, препознавање и стварање научних, стручних и уметничких дела у области архитектуре, урбанизма, архитектонског инжењерства и технологија.
- Стицање знања о различитим теоријским поставкама и методама архитектонског и урбанистичког пројектовања и извођења архитектонских објеката.
- Стицање професионалних вештина ради могућности конкурисања на тржишту рада и стицања овлашћења (лиценце) за самостално деловање у струци.
- Стицање права на наставак образовања на докторским и специјалистичким академским студијама из области архитектуре, урбанизма или других сродних области у земљи и иностранству.

Прилози за стандард 3:

Прилог 1.1 - Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције)

Стандард 4. Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и уметничке делатности.

Савладавањем студијског програма Мастер академских студија - Архитектуре студент стиче следеће **способности**:

Разумевање:

- професије архитекте и улоге коју архитеката у има друштву, посебно у припреми идејних решења који узимају у обзир друштвене факторе;
- одговорности према људским, друштвеним, културолошким, урбаним, архитектонским и еколошки вредностима и архитектонском наслеђу;
- разумевање односа између људи и грађевина, између грађевина и њиховог окружења, као и разумевање потребе да се грађевине и простор међусобно прилагоде људским потребама и мерама;
- конструкције грађевине, извођачких и инжењерских проблема везаних за пројектовање грађевине;
- стратегије очувања и одрживог развоја животне средине као и сврхе и смисла остваривања еколошки одрживог дизајна и заштите, рехабилитације и унапређења окружења

Одговарајућа знања о:

- методама и техникама истраживања, припреме пројектних задатака за архитектонски пројекат и оцене резултата
- одговарајуће знање о историји и теоријама архитектуре, као и о сродним уметностима, технологијама и хуманистичким наукама;

- примене теоријских концепата у креирању пројектантских решења кроз рефлективни и критички приступ
- физичким проблемима и технологијама, као и функцији грађевина у циљу обезбеђења услова за унутрашњи комфор и заштиту од климатских утицаја;
- урбанистичком пројектовању, планирању и вештинама од значаја за реализацију процеса планирања
- ликовним уметностима као утицају на квалитет архитектонског и урбанистичког пројектовања и способност њихове креативне примене
- регулаторним захтевима који се односе на планирање, пројектовање и изградњу објеката као и делатностима, организацијама, прописима и процедурама које се тичу интегрисања планова у целину система планирања и процеса реализације архитектонског пројекта
- финансирању пројекта, управљању пројектима и контроле трошкова израде пројекта

Вештине и способности:

- израде архитектонских пројекта који испуњавају естетске и техничке захтеве, различитог обима, сложености и типологија у разноврсним контекстима, користећи више медија изражавања;
- које омогућавају креирање решења која задовољавају захтеве корисника у оквирима одређеним финансијским ограничењима и регулативом;
- концептуалног и критичког приступа архитектонском пројектовању према потребама корисника, који интегрише друштвене, економске, естетске и техничке аспекте

Прилози за стандард 4:

Прилог 4.1. - Додатак дипломи – српски

Прилог 4.1. - Додатак дипломи - енглески

Стандард 5. Курикулум

Курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета и модула и њихов опис.

Студијски програм Мастер академских студија - Архитектура структуриран је по усмерењима од првог семестра. Предвиђене су 4 линије усмерења – модула: Модул 1 - А (архитектура), Модул 2 - У (урбанизам – одрживи град), Модул 3 - АТ (архитектонске технологије) и Модул 4 - АК (архитектонско конструктерство). Усмерења - модули су повезани заједничким предметима (обавезним и изборним) у прва 3 семестра.

Заједнички предмети (Модул ЗАЈ - укупно 30ЕСПБ – 25%) одвијају се од првог до трећег семестра и структурирани су у три групе предмета. Прва група обухвата по један обавезни академско-општеобразовни предмет у сваком од прва три семестра (2ЕСПБ, укупно 6ЕСПБ - 5%). У другој групи је по једана изборна група предмета – Теоријски дискурс, у сваком од прва три семестра (2ЕСПБ, укупно 6ЕСПБ - 5%), по типу у групи академско-општеобразовних и теоријско-методолошких предмета. Трећу групу чине по две групе изборних предмета у сваком од прва три семестра (2x3ЕСПБ, укупно 18ЕСПБ - 15%): по један из области архитектуре и области урбанизма у првом семестру, по један из области урбанизма и области архитектонских технологија/конструктерства у другом семестру и по један из области архитектуре и области архитектонских технологија/конструктерства у трећем семестру, по типу у групи теоријско-методолошких и научно/уметничко-стручних предмета. Заједничким предметима према Стандарду 5. припадају завршни рад предмет и завршни рад, па укупно заједнички предмети за све модуле на студијском програму чине 42 ЕСПБ – 35%.

Линије усмерења – модули: А, У, АТ и АК одвијају се у сва четири семестра и имају по 78 ЕСПБ што чини по 65% наставе сваког од модула.

Сва усмерења - модули, структурирана су на исти начин, сваки у својој области, и обухватају теоријско-

методолошке, научно/уметничко-стручне и стручно-апликативне предмете. Свако усмерења у сваком семестру има по један обавезан теоријски предмет (ЗЕСПБ, укупно 9ЕСПБ – 7,5%), док највећи проценат настава у оквиру усмерења оријентисан ка раду на пројекту који се обавља у студију кроз предмет Студио – пројекат (15ЕСПБ, укупно 45ЕСПБ – 57,7%) и у прва два семестра теоријске семинаре као подршку раду на пројекту (2ЕСПБ, укупно 4ЕСПБ – 3,33%). Провера знања се врши у току семестра кроз презентације рада на пројекту, и коначно кроз јавну одбрану и изложбу елабората који садржи пројекат и семинарске радове.

Сва усмерења у оквиру студијског програма имају и обавезу реализације **Стручне праксе** (ЗЕСПБ– 2,5%, односно 90 радних сати) коју студент реализује у пројектном бироу, урбанистичкој институцији, на градилишту или одговарајућим научно-истраживачким или институцијама културе, у земљи или иностранству. Провера стеченог знања се врши кроз израду и одбрану елабората.

Јединство практичног и теоријског рада огледа се у завршном сегменту студија кроз структуру Мастер рада (32ЕСПБ – 26,67%), који обухвата истраживачко-теоријски део – Тематског истраживања и Мастер теза (укупно 10ЕСПБ) и истраживачко-пројектантски, стручно-апликативни део - Мастер пројекта (10ЕСПБ) и финалног **Мастер завршног рада** који се састоји из Мастер завршног рада – предмет и самог Мастер завршног рада (укупно 12ЕСПБ).

У структури студијског програма на мастер академским студијама заступљене су следеће групе предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова:

- научно/уметничко и стручно-апликативни – око 69,17%,
- општеобразовни и теоријско-методолошки – око 30,63 %.

Процент изборности разликује се по модулима. На Модулима 1 и 3 (А и АТ) је 80%, на Модулу 2 и 4 (У и АК) је 41,67%.

Укупан број сати активне наставе на студијском програму је - Модули А, и АК – 1275 сати, просечно 637,5 по години студија, а Модулу У – 1320 сати, просечно 660, а Модулу АТ – 1290 сати, просечно 645 по години студија. На првој години студија од 315 до 360 часова 50 до 52% су предавања, а остало су други облици наставе и вежбе. На завршној години студија 41 до 42 % је студијски истраживачки рад, а остало су предавања, други облици наставе и вежбе.

Табеле и Прилози за стандард 5:

Табела 5.1. Распоред предмета по семестрима и годинама студија.

Табела 5.1б. Распоред предмета по семестрима и годинама студија за студије другог степена студија: МАС, МСС и САС.

Табела 5.2. Спецификација предмета.

Табела 5.2.а. Књига предмета - студијски програм Мастер академске студије - Архитектура

Табела 5.3. Изборна настава на студијском програму.

Извештај 1. Извештај о структури студијског програма

Блок табела 5.1. Студијски програм са изборним подручјем-модулима.

Прилог 5.1. Књига предмета (у документацији и на сајту институције).

Прилог 5.2. Одлука о прихватању студијског програма од стране стручних органа високошколске установе.

Прилог 5.3. Програм научноистраживачког односно уметничко истраживачког рада (уз захтев за акредитацију студијског програма другог степена, мастер академских студија).

Прилог.5.4. Решење о акредитацији научноистраживачке организације рада (уз захтев за акредитацију студијског програма другог степена, мастер академских студија).

Стандард 6. Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма

Студијски програм је усклађен са савременим светским токовима и стањем струке, науке и уметности у одговарајућем образовно-научном, односно уметничко-образовном пољу и упоредив је са сличним програмима на иностраним високошколским установама, а посебно у оквиру европског образовног простора.

Студијски програм је усаглашен са европским стандардима у погледу услова уписа, трајања студија, услова преласка у наредну годину студија, исхода студијског програма и стицања компетенција, као и

начина студирања, услова за стицање дипломе, упоредивости програма. Студијски програм Мастер академских студија – Архитектура, у потпуности је усклађен са међународним оквиром образовања архитеката *UNESCO/UIA Charter for Architectural Education*, и посебно, у смислу компетенција које обезбеђује завршеним студентима, са европским стандардима образовања архитеката дефинисаних Директивама 2005/36/ЕЗ и 2013/55/ЕУ о признавању стручних квалификација.

Студијски програм Мастер академских студија - Архитектуре нуди студентима најновија научна, уметничка односно, стручна сазнања из области архитектуре, урбанизма и архитектонских технологија. Студијски програм је целовит и свеобухватан и обухвата основна теоријске, теоријско-методолошке и научна/уметничко – стручне програме из наведених основних дисциплинарних области.

Студијски програм је формално и структурно усклађен са утврђеним предметно специфичним стандардима за акредитацију.

Програм матер академских студија усаглашен је са другим програмима високошколске установе, основних академских студија, специјалистичких академских студија и докторских студија у области архитектуре и интердисциплинарних студија, које представљају други, односно трећи степен образовања архитеката.

Студијски програм је усклађен са три акредитована програма иностраних високошколских установа:

- ЕТХ Цирих, Мастер архитектуре
ETH Zurich, Architecture MSc program
<https://arch.ethz.ch/en/studium/studienangebot/master-architektur.html>
- Технички Универзитет у Делфту - Архитектонски факултет, Мастер архитектуре, урбанизма и архитектонских технологија
Delft University of Technology - Faculty of Architecture and the Built Environment
MSc Architecture, Urbanism and Building Sciences program
<https://www.tudelft.nl/en/education/programmes/masters/architecture-urbanism-and-building-sciences/msc-architecture-urbanism-and-building-sciences/master-tracks/architecture/>
- Универзитет у Ахену - Архитектонски факултет, Мастер архитектуре
RWTH-Aachen University - Faculty of Architecture, M.Sc. Architecture program
<https://arch.rwth-aachen.de/cms/~gfa/Architektur/lidx/1/>

Студијски програм Мастер академских студија Архитектура – МАСА, акредитован је од 2015. године RIBA (Royal Institute of British Architects) еквиваленцијом RIBA степен 2 (RIBA Part2), што је међународно признат репер за извршност у архитектури, свакако и усаглашеност са међународно признатим стандардима образовања у области.

Осим наведеног, диплома Мастер академских студија – Архитектура има потврду еквиваленције са Француском државном дипломом архитектке, што омогућава носиоцима дипломе равноправан приступ самосталном обављању професији архитекта у Републици Француској.

Прилози за стандард 6:

Прилог 6.1, 6.2, 6.3. Документација о најмање три акредитована инострана програма, са којим је програм усклађен.

Прилог 6.4. Pdf документ курикулума акредитованих иностраних студијских програма са којима је студијски програм усклађен (листа предмета).

Стандард 7. Упис студената

Високошколска установа у складу са друштвеним потребама и својим ресурсима уписује студенте на одговарајући студијски програм на основу успеха у претходном школовању и провере њиховог знања, склоности и способности.

Архитектонски факултет уписује у прву годину Мастер академских студија - Архитектура укупно 176 студената, по модулима (на српском и енглеском језику): модул Архитектура - 112 студената, модул Урбанизам – Одрживи град - 16 студената, модул Архитектонске технологије - 32 студента и модул Архитектонско конструкторство - 16 студената.

Услов за упис на прву годину мастер академских студија су завршене основне академске студије из области архитектуре, или друге сродне области и остварено минимум 180 ЕСПБ. Кандидати који су завршили основне студије из друге области полажу диференцијалне испите у складу са посебним програмом.

Сви пријављени кандидати полажу пријемни испит за Мастер академских студија - Архитектура.

Пријемни испит организује се у форми **квалификационог испита**, са циљем успостављања ранга кандидата при упису на студијски програм.

Ранг кандидата формира се на основу збира поена из следећих делова пријемног испита:

- успех на претходно завршеним студијама
- квалитет портфолија у целини
- тест (или тест и интервју)

Комисија утврђује ближа одређења за сваки пријемни испит посебно: број питања, области из којих се постављају питања, дужину трајања испита и критеријуме вредновања и објављује их у конкурсној документацији.

У свему осталом примењују се одредбе Заједничког конкурса Универзитета у Београду, одредбе дефинисане Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Београду, Правилником о пријемном испиту Факултета, као и другим општим актима Универзитета и Факултета и одлукама које се објављују на интернет страници Факултета.

Табеле и Прилози за стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја студената који су уписани на студијски програм у текућој и претходне две године.

Табела 7.2. Преглед броја студената који су уписани на студијски програм по годинама студија у текућој школској години.

Прилог 7.1. Конкурс за упис студената;

Прилог 7.2. Решење о именовању комисије за пријем студената.

Прилог 7.3. Услови уписа студената (извод из Статута институције, или други документ) - (прилози су исти као прилози који се дају у документацији за акредитацију установе, уз програм се прилажу само у електронској верзији). Институција је дужна да при упису на мастер студије води рачуна о претходно стеченим компетенцијама кандидата.

Стандард 8. Оцењивање и напредовање студената

Оцењивање студената врши се непрекидним праћењем рада студената и на основу поена стечених у испуњавању предиспитних обавеза и полагањем испита.

Студент савлађује студијски програм Мастер академских студија - Архитектура полагањем испита за сваки појединачни предмет чиме стиче одређени број ЕСПБ бодова, у складу са студијским програмом. Сваки појединачни предмет у програму има одређени број ЕСПБ бодова који студент остварује када са успехом положи испит. Број ЕСПБ бодова на сваком од предмета и радно оптерећење студента у савлађивању одређеног предмета међусобно су усклађени и дефинисани јединственом методологијом за све предмете студијског програма.

Студент стиче поене на предмету кроз рад у настави, испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита. Успешност студената у савлађивању одређеног предмета континуирано се прати током наставе и изражава се поенима. Минималан број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе је 30 а максимални 70. Максимални број поена које студент може да оствари на предмету је 100.

Предиспитне обавезе студената реализују се на различите начине, у зависности од типа и сардњаја предмета, на начин дефинисан студијским програмом, кроз: тестове, колоквијуме, вредновање вежби, презентација, радионица и сл. Присуство проверама знања у току семестра је обавезно, а за студенте који из оправданих разлога нису присуствовали организује се додатни термин провере знања у првом испитном року. Начин полагања испита и стицања поена на испиту прилагођен је студијском подручју у оквиру кога се предмет организује, што подразумева: писмени испит, усмени испит, семинарски рад,

семестрални пројектни елаборат или елаборат вежби са усменом одбраном или други начин одговарајући садржају предмета и типу предметне наставе.

Коначна оцена на предмету заснована је на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита, према квалитету стечених знања и вештина, а у складу са начином стицања поена дефинисаним студијским програмом.

Укупан успех студента на предмету изражава се оценом од 5 (није положио) до 10 (одличан - изузетан) а утврђује у складу са *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту (Гласник Универзитета у Београду, бр. 136, 168 и 180)*, се према следећој скали:

од 0 до 50 поена – оцена 5	(није положио)
од 51 до 60 поена – оцена 6	(довољан)
од 61 до 70 поена – оцена 7	(добар)
од 71 до 80 поена – оцена 8	(врло добар)
од 81 до 90 поена – оцена 9	(одличан)
од 91 до 100 поена – оцена 10	(одличан-изузетан)

Сваки предмет из студијског програма има јасан и објављен начин стицања поена. Начин стицања поена током извођења наставе укључује број поена које студент стиче по основу сваке појединачне врсте активности током наставе или извршавањем предиспитне обавезе и полагањем испита.

Табеле и Прилози за стандард 8:

Табела 8.1. Збирна листа поена по предметима које студент стиче кроз рад у настави и полагањем предиспитних обавеза као и на испиту.

Табела 8.2. Статистички подаци о напредовању студената на студијском програму.

Прилог 8.2. Књига предмета - (у документацији и на сајту институције).

Стандард 9. Наставно особље

За реализацију студијског програма обезбеђено је наставно особље са потребним научним, уметничким и стручним квалификацијама.

Спровођење наставе на Мастер академским студијама – Архитектура, због својих специфичности врши се према стандардима утврђеним на нивоу факултета, а који су усклађени са прописаним стандардима за акредитацију студијских програма другог нивоа студија у пољу техничко-технолошких наука.

Број наставника и сарадника одговара потребама студијског програма и зависи од врсте наставних предмета.

Укупан број наставника који учествује на студијском програму је 86, од чега је 80 (93,02% - 74 у наставничким звањима и 6 научних сарадника) у сталном радном односу са пуним радним временом, један наставник са делом радног времена и пет наставника по уговору. Наставници у оквиру Мастер академских студија – Архитектура кроз предавања, вежбе и друге облике наставе остварују просечно 3,24 часова недељно. Научне, уметничке и стручне квалификације наставног особља одговарају образовно-научној, односно образовно-уметничкој области и нивоу њихових задужења у настави. Сви наставници имају по најмање пет референци из уже научне, уметничке односно стручне области из којих изводе наставу на студијском програму, које су доступне јавности на сајту факултета.

Укупан број сарадника у звањима асистента и асистент са докторатом у радном односу са пуним радним временом који учествује на студијском програму је 39. Осим наведених у настави, на позицији сарадника учествује и 1 истраживача приправник, запослен у установи са пуним радним временом као и 2 сарадника ван радног односа – демонстратора, све у складу са Стандардима прописаним критеријумима. На студијском програму Мастер академских студија - Архитектура сарадници остварују укупно просечно оптерећење од 4,42 часова недељно.

Наставно особље факултета подељено је у три организационе јединице – Департман за архитектуру,

Департман за урбанизам и Департман за архитектонске технологије. Рад департмана уређен је Стаутом АФ и пре свега се односи на организовање послова на развоју студијских програма и реализацији наставе из одређених ужих области.

Компетентност наставника вреднује у складу са Стандардима и условима дефинисаним од стране Националног савета и Универзитета у Београду - Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду („Гласник УБ”, бр. 192/16, 195/16, 197/17, 199/17 и 203/18). Избор наставника врши се у складу са општим актима Универзитета и Факултета и Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника на Универзитету у Београду (“Гласник УБ”, бр. 200/17).

Табеле и Прилози за стандард 9:

Табела 9.0. Укупни подаци о наставном особљу у установи (листа се формира приликом уноса података у електронски формулар, установа је обавезна да у ову табелу унесе све податке који се траже).

Табела 9.1. Научне, уметничке и стручне квалификације наставника и задужења у настави

Табела 9.1.а. Књига наставника - студијски програм....(назив програма)

Табела 9.2. Листа ангажованих наставника са пуним радним временом на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Табела 9.3. Листа наставника ангажованих са непуним радним временом на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Табела 9.4. Листа осталих ангажованих наставника - допунски рад на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Табела 9.5. Листа сарадника ангажованих са пуним радним временом на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Табела 9.6. Листа сарадника ангажованих са непуним радним временом на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Табела 9.7. Листа осталих ангажованих сарадника - допунски рад на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Табела 9.8. Збирни преглед броја свих наставника по областима, и ужим научним или уметничким областима ангажованих на студијском програму/ свим програмима/друга ВУ.

Прилог 9.1. Изводи из електронске базе података (ЕБП) пореске управе републике Србије (ПУРС) са потписом и печатом и то у електронској и папирној форми уз Захтев.

Прилог 9.2. Уговори о раду, избори у звања, дипломе, сагласности, изјаве, МА и М1/М2, наставника са пуним радним временом на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Прилог 9.3. Уговори о раду, избори у звања, дипломе, сагласности, изјаве, МА и М1/М2, наставника са непуним радним временом на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Прилог 9.4. Уговори о ангажовању, избори у звања, дипломе, сагласности и изјаве, наставника - допунски рад на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Прилог 9.5. Уговори о раду, избори у звања, дипломе, сагласности, изјаве, МА и М1/М2, сарадника са пуним радним временом на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Прилог 9.6. Уговори о раду, избори у звања, дипломе, сагласности, изјаве, МА и М1/М2, сарадника са непуним радним временом на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Прилог 9.7. Уговори о ангажовању, избори у звања, дипломе, сагласности и изјаве сарадника - допунски рад на студијском програму/свим програмима/друга ВУ.

Прилог 9.8. Правилник о избору наставног особља на Установи.

Прилог 9.9. Уговори о ангажовању наставника из иностранства на студијском програму;

Прилог 9.10. Одлука Сената и Савета о избору гостујућег професора.

Прилог 9.9. Доказ о боравку за стране држављане издат од надлежног органа.

Напомена: Треба доставити у посебном фолдеру Табеле и Прилоге за Високошколску установу и то: **Стандард 6.** Наставно особље (Табела 6.1 – 6.7 и Прилог 6.3 – 6.8).

Стандард 10. Организациона и материјална средства

За извођење студијског програма обезбеђују се одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената.

За извођење наставе на студијског програма обезбеђен је одговарајући простор - 4,25 м2 бруто простора по студенту по сменама, узевши у обзир све студијске програме који се реализују на Архитектонском факултету. Сви простори Факултета приступачани су за све кориснике равноправно, укључујући и коринске са отежаним кретањем, у складу са *Правилником о техничким стандардима приступачности односно принципом универзалног дизајн*.

АФ поседује адекватне просторне и техничке услове као и сву потребну техничку опрему и

информациону технологију за савремено и квалитетно извођење наставе. Настава се реализује у Амфитеатру, слушаоницама, учионицама, рачунарској лабораторији, медијатеци, читаоници, макетарници, а у складу са специфичностима наставе активирају се и наставнички кабинете као простор у коме се реализује део настава.

За сваког студента на студијском програму обезбеђено је место у амфитеатру, учионици и рачунарској лабораторији, по сменама. Амфитеатар и слушаонице опремљене су клупама и подлогама за писање, таблом, осветљене су и адекватно озвучене, а садрже и потребну технолошку опрему - рачунар, видео бим и пројекционим платно. Све учионице опремљене су таблама, потребним бројем цртаћих столова и столица и паноима за излагалагање студентских радова, а садрже и адекватну технолошку опрему - видеобим (уз употребу лаптоп рачунара), пројекционо платно као и другу мобилну технолошку опрему неопходну за извођење наставе.

Архитектонски факултет у свом саставу има Информационо-документациони центар (ИнДоЦ) у чијем саставу су Библиотека, Библиотека старих књига, Медијатека и Рачунарски центар Архитектонског факултета (АРЦ) који садржи и Рачунарска лабораторију у оквиру које је студентима на располагању 40 рачунара. За извођење наставе укупно је на располагању је 100 рачунара, 15 штампача и 5 скенера. АРЦ је опремљени одговарајућом мобилном опремом за потребе наставе - 28 видео бимова, 30 лап-топ рачунара, 1 дигитална камера, 10 фотоапарата и друга пратећа рачунарска опрема за извођење апликативне наставе у учионицама и на терену. У простору факултета обезбеђено је и 3 слободно и континуирано доступна штампача/копир апарата, које студенти самостално користе.

Сви простори факултета покривени су бежичним интернетом адекватног капацитета за број корисника. У употреби је Office 365 платформа са свим у оквиру ње доступним сервисима, као и MOODLE платформа. Студентима су на располагању и едукативне лиценце за основне софтвере неопходне у процесу едукације у области.

Архитектонски факултет има библиотеку која располаже са 13 664 библиотечких јединица у типологијама: уџбеника, монографија, стручне литературе, скрипти, часописа, докторских дисертација, магистарских теза и других материјала у функцији наставе и истраживачког рада на Факултету. Обезбеђена је адекватна покривеност предмета одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним средствима, расположивим на време и у довољном броју за нормално одвијање наставног процеса на студијском програму. Библиотека поседује каталог: ауторски, стручни, предметни, а веч петанаест година је у електронском каталог у систему COBISS и у саставу Виртуелне библиотеке Србије (ВБС), па је претраживање омогућено преко интернета у COBISS/OPAC, као и KoBSON бази. У саставу Библиотеке је читаоница капацитета 100 места, као и Медијатека намењена извођењу наставе опремљена рачунаром, видео бимом, DVD плејером и озвучењем.

Табеле и Прилози за стандард 10:

Табела 10.1. Листа просторија са површином у високошколској установи у којој се изводи настава на студијском програму:

Табела 10.2. Листа опреме за извођење студијског програма.

Табела 10.3. Листа библиотечких јединица релевантних за студијски програм.

Табела 10.4. Листа уџбеника доступна студентима на студијском програму.

Табела 10.5. Покривеност обавезних предмета литературом (књигама, збиркама, практикумима..), које се налазе у библиотеци или их има у продаји.

Прилог 10.1. Доказ о власништву, уговори о коришћењу или уговори о закупу.

Прилог 10.2. Извод из књиге инвентара.

Прилог 10.3. Доказ о поседовању информационе технологије, броја интернет прикључака и сл. (ови прилози су исти као прилози који се дају у документацији за акредитацију установе, уз програм се прилажу само у електронској верзији).

Стандард 11. Контрола квалитета

Контрола квалитета студијског програма спроводи се редовно и систематично путем самовредновања и спољашњом провером квалитета.

Статутом Архитектонског факултета постављен је организациони систем руковођења, управљања и појединачних надлежности свих субјеката контроле и унапређење квалитета, који обезбеђује редовно и систематично праћење реализације студијског програма и предузимање мера за унапређење квалитета у погледу курикулума, наставе, наставног особља, оцењивања студената, уџбеника и литературе.

Контрола квалитета студијског програма спроводи се систематски, на више нивоа.

Позиције и надлежности субјеката у систему обезбеђења квалитета студијског програма дефинисане су *Правилником о обезбеђењу и унапређењу квалитета АФ*. У оквиру својих обавеза и надлежности, сви утврђени субјекти за обезбеђење квалитета учествују у овом систему, а посебну улогу у праћењу и развоју квалитета имају: Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Комисија за студентска питања, као и студентска тела факултета, примарно Студентски парламент.

Контрола квалитета студијског програма Мастер академских студија - Архитектура се обавља у унапред одређеним временским интервалима који за самовредновање износи највише три године. Актуелни акредитациони циклус овог студијског програма укључује два реализована процеса самовредновања Архитектонског факултета - за периоде 2015-2018. и 2016-2019. година.

Праћење и унапређење квалитета студијског програма врши се континуирано кроз рад већа департмана и Руководиоца студијских програма који организују наставу на студијском програму, анализирају резултате евалуационих процедура и предлажу активности у циљу унапређења квалитета, као и кроз рад свих надлежних тела и субјеката који координирају реализацију наставе и извођења испита.

Провера квалитета студијског програма врши се кроз редовну проверу наставног рада запослених на крају сваког семестра, кроз студентске анкете. Студентске евалуације наставе су основ праћења квалитета реализације студијских програма. Резултати студентских евалуација анализирају се на нивоу департманима, по областима наставе, као и у оквиру свих тела и субјеката квалитета у складу са надлежностима. Руководиоци студијских програма надлежни су и за праћење усклађености студентских обавеза са ЕСПБ вредностима предмета и континуално праћење провере знања и оцењивања студената. Студијски програми Мастер академских студија Архитектура - МАСА акредитован је 2015. године RIBA (Royal Institute of British Architects) еквиваленцијом степен 2 (RIBA Part 2), што је међународно признат репер за изврност у архитектури, а у систему контроле квалитета студијског програма представља периодичну екстерну контролу у петогодишњим циклусима.

Још једну димензију контроле квалитета представља висок ниво изборности предмета на Мастер академским студијама. Ова ситуација стимулише наставнике да континуирано унапређују своје програме и задатке, као и квалитет реализације наставе.

Факултет и Студентски парламент обезбеђују студентима континуирано учешће у оцењивању наставника и сарадника.

Табеле и Прилози за стандард 11:

Табела 11.1. Листа чланова комисије организационих јединица задужених за квалитет (Комисије за квалитет,...)

Табела 11.2. Листа чланова Одбора за квалитет, ако постоји.

Прилог 11.1. Извештај о резултатима самовредновања Установе; Извештај о самовредновању студијског програма.

- Извештај о самовредновању АФ 2012-15
- Извештај о самовредновању АФ 2015-18

Прилог 11.2. Јавно публикован документ – Политика обезбеђења квалитета- Установе.

Прилог 11.3. Правилник о уџбеницима на Установи.

Прилог 11.4. Извод из Статута Установе којим се регулише оснивање и делокруг рада организационих јединица задужених за квалитет (комисије за квалитет...).

Стандард 12. Студије на светском језику

Високошколска установа може организовати студијски програм на светском језику за сваку област и свако образовно-научно поље и образовно-уметничко поље ако поседује људске и материјалне ресурсе који омогућају да се наставни садржај може остварити у складу са стандардима.

Студијски програм Мастер академских студија - Архитектура предвиђен је за реализацију на Српском и Енглеском језику, као један студијски програм.

Наставници и сарадници који учествују на студијском програму на Енглеском језику поседују одговарајуће компетенције за извођење наставе на Енглеском језику.

За извођење наставе на Енглеском језику обезбеђено је 2 000 библиотечких јединица као и наставни материјал и учила на Енглеском језику

Службе које раде са студентима су оспособљене за давање услуга на Енглеском језику.

Јавне исправе и административна документација се издају на обрасцу који је штампан двојезично, на српском језику ћириличним писмом и на Енглеском језику латиничним писмом.

У документацији за акредитацију студијског програма приложени су, у складу са тачком 12.9. Упутства: превод стандарда, додаток дипломи, књигу предмета и књигу наставника и на Енглеском језику.

Показатељи и прилози за стандард 12:

Прилог 12.1. Документација на светском језику (тачка 12.9 Упутства)

Прилог 12.2. Документација на српском и светском језику (ако се акредитује на оба језика)

Прилог 12.3. Докази да су испуњени услови из Упутства за примену стандарда 12.

Прилог 12.4. Доказ о одговарајућим компетенцијама наставника и сарадника за извођење наставе на том језику.

Прилог 12.5. Доказ о студентским компетенцијама из светског језика на којем се изводи студијски програм.

Стандард 13. Заједнички студијски програм

Под заједничким студијским програмом (3С-програм) подразумева се студијски програм за стицање свих облика заједничких диплома који организују и изводе више високошколских установа са статусом правног лица. Заједнички студијски програми воде стицању заједничке дипломе, двоструке (две) дипломе, или једне дипломе коју издаје установа одређена међусобним споразумом установа учесница.

Студијски програм Мастер академских студија - Архитектура није заједнички студијски програм.

Стандард 14. ИМТ (интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни) студијски програм

Под ИМТ студијским програмима подразумевају се интердисциплинарни, мултидисциплинарни и трансдисциплинарни студијски програми који обухватају материју из две или више области из истог или различитих поља.

ИМТ студијски програми се могу организовати у оквиру студија сва три нивоа и обе врсте високог образовања.

Студијски програм Мастер академских студија – Архитектура, у складу са специфичним карактером области Архитектура и као студијски програм усаглашен са међународним стандардима другог степена образовања архитектата, обухвата (сада као и у ранијим периодима) садржаје **из поља техничко-технолошких наука, друштвено хуманистичких наука и поља уметности**, у смислу садржаја, образовање архитектата увек је било мултидисциплинарно.

Архитектура је, као образовна област према прописима Републике Србије, до 2017. године, формално припадала искључиво пољу Техничко-технолошких наука, а од 20.12.2017. године (Службени гласник РС бр.114/17) и формално је заступљена у два поља:

- Научна, односно стручна области у оквиру образовно-научног поља Техничко-технолошких наука - област Архитектура.

и

- Уметничка, односно стручна области у оквиру образовно-уметничког поља Уметности - област Архитектура.

У смислу Стандардом 14 прописаних критеријума, студијски програм Мастер академских студија – Архитектура није ИМТ студијски програм.

Стандард 15: Студије на даљину

Студијски програм заснован на методама и технологијама образовања на даљину подржан је ресурсима који обезбеђују квалитетно извођење студијског програма.

Високошколска установа може организовати студијски програм на даљину за сваку област и свако образовно-научно и образовно-уметничко поље, ако наставни садржај, подржан расположивим ресурсима, може квалитетно усвојити кроз студије на даљину и ако се обезбеђује исти ниво знања дипломираних студената, иста ефикасност студирања и исти ранг (квалитет) дипломе као и у случају уобичајеног начина реализације студијског програма.

Студијски програм Мастер академских студија - Архитектура предвиђене је за реализацију у седишту установе и није предвиђен за реализацију на даљину.